

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Børnehuset Strandbo

2021-2023

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Vores fælles fokus i huset har hen over de sidste 2 år blandt meget andet været at udvide vores kompetencer indenfor *Tidlig indsats - 1 dagtilbud i barnets første leveår*, Sprog og kommunikation - via *Hjernen og Hjertet* og *Idræt, leg og bevægelse* samt et fokus på at implementere og forankre det hele i vores læringsmiljøer. Derudover har vi fortsat haft fokus på arbejdet med vores fælles evalueringskultur i Strandbo.

Hjernen og Hjertet i Strandbo

De sidste par år er Rambølls arbejdsredskab *Hjernen og Hjertet* blevet udrullet i Brøndby kommune. *Hjernen og Hjertet* er et elektronisk arbejdsredskab, bestående af en række fagrettede redskaber, der har til formål at understøtte det pædagogiske arbejde med at sikre det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse samt at gøre det muligt at arbejde mere struktureret med det enkelte barn og børnegruppens udvikling.

Vi har i mange år anvendt Rambølls sprogvurdering for de 3-6 årige og de nytilkomne redskaber er *Dialogprofilen* og *Sprogtrappen*.

Dialogprofilen er et værktøj til dialog med forældrene omkring deres barns udvikling og trivsel. Værktøjet består af 18 spørgsmål vedrørende barnets kompetencer i forhold til de seks læreplanstemaer, samt supplerende spørgsmål omkring barnets generelle sundhed, trivsel og relationer.

Sprogtrappen er et forebyggende sprogpædagogisk redskab. Formålet er, at understøtte vores arbejde med børns tidlige sprogudvikling, ved systematisk at følge det enkelte barns udvikling over tid, på baggrund af de observationer, der indsamles i hverdagen. Sprogtrappens fokus er på sammenhængen mellem barnets udvikling af færdigheder og anvendelsen af disse i samspil med omgivelserne.

Redskaberne er ikke tests eller udredningsmetoder, men derimod sprogpædagogiske observationsredskaber, der gør det muligt for os pædagoger at støtte barnets udvikling bedst mulig samt at opdage eventuelle udfordringer tidligt. Det er således også et redskab til at sikre tidlig indsats i vores dagtilbud.

Første led i implementeringen af de nye redskaber i Strandbo var først og fremmest, at alle pædagoger skulle lære systemet at kende og lære at begå sig i det nye elektroniske system. Vi startede derfor processen med en øvebane, hvor alle pædagoger fik lov at prøve værktøjet af. Børnehaven udfyldte en dialogprofil på alle børn, mens vuggestuen udfyldte en dialogprofil og en sprogtrappe på alle børn. Efterfølgende analyserede pædagogerne resultaterne sammen på et stuemøde.

Efter en periode på øvebane har vi i Strandbo haft fokus på at finde en faglig standard for måden at anvende redskaberne på. Vi har drøftet hvordan, hvem, hvor meget, hvor ofte og vigtigst hvorfor?!

Brøndby kommune har lavet en faglig standard for anvendelsen af dialogprofilen i overgange fra vuggestue til børnehave og børnehave til skole. Her inviteres forældrene til en samtale, hvor vi som fagpersoner udfylder dialogprofilen inden mødet og det samme opfordres forældrene til. Samtalen er hermed en dialog ud fra profilen, som både forældrene og fagpersonalet har udfyldt omkring barnets udvikling og trivsel. Herudover er der ikke krav fra kommunens side omkring hvor meget eller hvor lidt både dialogprofilen og sprogtrappen skal anvendes. Vi har derfor i Strandbo lavet vores egen faglig standard for brugen af Hjernen og Hjertet.

Faglig Standard for brugen af Hjernen og Hjertet i Strandbo

Vuggestue

*Når nye børn starter i vuggestuen i Strandbo laves der en **Dialog profil** og en **Sprogtrappe** ca. 3 mdr. efter opstart. Rapporten analyseres og hvis det ud fra et pædagogisk perspektiv er nødvendigt - iværksættes en handleplan. Dette drøftes med kollegaer på kommende stuemøder og forældrene informeres.*

*Derudover laves der også en **Dialog profil** og en **sprogtrappe** ved 2 års alderen.*

*Hvis **dialogprofilen** viser grund til bekymring informeres forældrene og dialogprofilen sendes til forældrene som de udfylder, således at vi kan få et mere nuanceret billede på barnets udvikling. Forældrene indkaldes herefter til et dialogmøde med udgangspunkt i dialogprofilen.*

*Hvis **sprogtrappen** viser udfordringer, som giver grund til en ekstra sprogiværksættelse, informeres forældrene og en handleplan igangsættes.*

Børnehaven

*Når nye børn starter i børnehaven i Strandbo laves der en **Dialog profil** og ved særlige behov en **sprogtrappe** ca. 3 måneder efter opstart. Rapporten analyseres og hvis det ud fra et pædagogisk perspektiv er nødvendigt - iværksættes en handleplan. Dette drøftes med kollegaer på kommende stuemøder og forældrene informeres.*

Derudover laves der 1 gang årligt også en dialogprofil på alle børn, oftest omkring deres fødselsdag. Hvis dialogprofilen viser grund til bekymring informeres forældrene og dialogprofilen sendes til forældrene som de udfylder, således at vi kan få et mere nuanceret billede på barnets udvikling. Forældrene indkaldes herefter til et dialogmøde med udgangspunkt i dialogprofilen.

Redskabet sprogvurdering anvendes efter behov. Hvis pædagogerne finder grund til bekymring omkring barnets sprog, ud fra deres daglige observationer, dialogprofilen eller sprogtrappen, vil husets sprogvejleder involveres og sammen udarbejdes en plan for sprogvurderingen og en efterfølgende handleplan.

Arbejdsredskaberne er hurtigt blevet en fast del af vores arbejdsgang. Det højner vores fokus på det enkelte barn og på børnegruppens udvikling. Redskaberne er med til at sikre en dokumentation af det arbejde, vi før gjorde mundtligt, hvilket også hjælper vores arbejde med at skabe en evalueringskultur på vej. Samtidig er redskaberne med til at sikre en systematisk arbejdsgang som sikre at vi har øje for alle børns udvikling. Det giver et overblik, som er synligt for alle pædagoger, der arbejder med barnet. Derudover har det højnet vores samarbejde med forældrene omkring deres børns udvikling og trivsel, fordi vi har noget konkret at vise og drøfte ud fra samt at de inviteres til at deltage i udfyldelsen af profilen. Forældrene bliver gjort medansvarlige og vi drager brug af deres vigtige viden omkring deres barn.

Tidlig indsats i Strandbo

Brøndby kommune har et overordnet fokus på tidlig indsats, derfor har vi haft en medarbejder på uddannelse i "Tidlig indsats -I dagtilbud i barnets første leveår".

I Strandbo har vi i første omgang valgt at fokusere på den tidlige indsats, der ligger i indkøringen i vuggestuen og i overgangen til børnehaven. Derudover har vi fokus på vores mentaliserings-evne i relationen til det enkelte barn men også i forældresamarbejdet.

Årsagen til det valg bunder i, at vi i Strandbo altid har prioriteret det første møde med det nye barn og dets familie meget højt. Fundamentet for gode erfaringer omkring institutionslivet starter her, i mødet med vuggestuen, både for barnet men i høj grad også for forældrene. Dette er ikke et arbejde, vi har formuleret sammen som personalegruppe og ikke en værdi vi har formuleret på skrift til forældre. Med diplommodulet Tidlig indsats fik vi nu begreber, på det vi ønsker at kommunikere ud og det gav os muligheden for, at få arbejdet som personalegruppe med sammenhænge helt fra hjem til SFO/skole.

Vi havde dedikeret et personalemøde og en personalelærdag til temaet Tidlig indsats med fokus på sammenhænge i 2022. Alt personale fik udleveret en mappe med oversigt over, hvad vi skulle igennem samt teori, refleksionsspørgsmål mv.

På møderne kom vi omkring *Tillid, tryghed og tilknytning* samt *Mentaliseringsbegrebet* som grundfundament til vores arbejde med sammenhænge. Vi anvendte blandt andet trygheds-cirklen, Børns Vilkårs omsorgsrebsmodel, relationscirklen samt vores eget faglige fundament.

Via oplæg og gruppearbejde blev vi sammen klogere på, hvad børns opstart betyder for os i vores institution. I den pædagogiske verden benyttes begrebet "indkøring" ofte til at definere den første tid i vuggestuen, også hos os. Efter vores drøftelser blev vi bevidste om, at dette begreb slet ikke dækker over, hvad processen indebærer og giver helt forkerte forventninger. En indkøring associerer til en parkering, en tilpasning, en statisk proces, der kan automatiseres.

Vi er derfor i gang med at implementerer begrebet tilknytningsfasen omkring den første periode af barnets vuggestueliv. En opstart et nyt sted handler om en tilknytningsproces. Barnet skal overføre sit tilknytningssystem til en ny og i første omgang ukendt voksen. Barnets indre modeller for tryghed og tilknytning, som barnet har opbygget i relationen og samværet med forældrene, skal barnet nu lære at have positive erfaringer med at overføre og udvikle i relationen til en ny voksen.

Vi er via vores opmærksomhed på emnet blevet endnu mere bevidste om, at den tid, tålmodighed og opmærksomhed på det enkelte barns behov, som opstarten i vuggestuen kræver, er lige så vigtig i overgangen fra vuggestue til børnehave. Barnet skal igen til at overføre sit tilknytningssystem til nye voksne i børnehaven. Barnet har på det her tidspunkt nogle erfaringer med sig fra vuggestueopstarten, men det er stadig en proces, hvor vi skal have blik for barnets tryghedstegn og reaktioner undervejs og ud fra det, samarbejde med forældrene omkring opstartens forløb.

Pædagogisk Idræt, leg og bevægelse i Strandbo

Brøndby kommune har i strategi 2030 et mål om "Mere idræt, sport og bevægelse hele livet".

Det betyder, at vi i Brøndby kommune forpligter os til, at sikre at børn og unge bevæger sig mere, når de er i kommunens institutioner. I den forbindelse har 3 repræsentanter fra Strandbo været på uddannelse i "*Pædagogisk idræt, leg og bevægelse*" og resten af personalegruppen har været på et aftenkursus med en overordnet indføring i begrebet pædagogisk idræt.

Pædagogisk idræt er en legende og kropslig tilgang til udvikling og læring. Begrebet bygger på viden om, at børn lærer, erfarer og forstår med kroppen. Der er fokus på bevægelsesglæde for alle og aktiviteterne skal være målrettet det, målgruppen udviklingsmæssigt har behov for, det vil sige med didaktiske overvejelser og alsidighed for øje. Det betyder i det daglige arbejde, at kroppen medtænkes og tilgodeses hele tiden således at bevægelse og leg anvendes som middel til at nå andre mål, fordi børn som udgangspunkt er i verdenen gennem deres krop.

I Strandbo er de 3 repræsentanter, der har været på uddannelse, husets tovholdere for implementeringen af pædagogisk Idræt, leg og bevægelse. De har først og fremmest holdt oplæg på 2 personalemøder, hvor de gav en beskrivelse af hvad pædagogisk Idræt, leg og bevægelse er

og introducerede os til 4 fokuspunkter *fysisk, psykisk, socialt og kognitivt* samt et bevægelsesaktivitetsskema. På personalemødet udfyldte vi stuevis aktivitetsskemaerne, for efterfølgende at arbejde med skemaerne på stuerne som en øvebane.

Derudover har tovholderne lavet en redskabsreol med teori og et aktivitetskatalog samt kasser med redskaber til pædagogisk Idræt, leg og bevægelse.

En del af uddannelsen omhandlede elementet *risikofyldt leg*, som er leg, der er udfordrende og spændende og som kan indebærer risiko for, at barnet kan komme til skade. Risikofyldt leg forekommer mest i børns frie leg og er desværre en leg mange voksne kan komme til at stoppe i frygt for, at barnet netop kommer til skade. Men børn har brug for at mærke risici for at erfare verden. I Strandbo er vi blevet mere opmærksomme på at gribe mindre ind og blot observere samt have færre regler. Som f.eks. må man nu gerne klatre i de høje træer på legepladsen, kravle op på legehuse tag, sidde i vindueskarmene på stuerne, hoppe fra stolene osv.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Evalueringskultur i Strandbo

Et af vores fokusområder er arbejdet med at opkvalificere og videreudvikle en systematisk evalueringskultur, som løbende er med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Evaluering af det pædagogiske arbejde i Strandbo har altid fundet sted, men siden den nye styrkede læreplan trådte i kraft har vi arbejdet på at få skabt en mere systematisk evalueringskultur, hvor vi får synliggjort vores pædagogiske tanker, mål og refleksioner via billeddokumentation, udstilling af produkter, praksiseksempler og andre skriftlige dokumentationsmetoder.

Da vi påbegyndte vores arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur, var vores største udfordringer; Hvordan finder vi tiden og dermed får skabt en systematisk struktur for evaluering? Men også hvad og hvor meget skal evalueres og hvordan skal det evalueres?

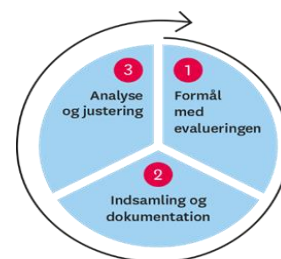
Første skridt imod en systematisk evalueringskultur var således at skabe tid og rum til evaluering og deraf kom vores stuemødestruktur.

For at strukturen kan holde, har vi udarbejdet en faglig standard for dag, tidspunkt, afholdelse af pauser osv. Hele huset er med på planen om, at torsdag er stuemøde dag, det betyder både at der ikke ligger andre møder, aktiviteter eller andet ind i det tidsrum, vagtplanerne tilgodeser afholdelsen af stuemøderne, køkkenet ved at vi spiser lidt før osv. Det er alle omstændigheder, der er med til at sikre, at vi får afholdt stuemøderne.

Vores første stuemødestruktur indeholdte et stuemøde pr. stue om måneden og et afdelingsmøde pr. afdeling om måneden. Denne struktur har vi justeret på, efter vi har erfaret, at behovet for stuemøder og tid til evaluering er større end behovet for afdelingsmøder. Vi har derfor valgt, at hver stue har stuemøder 2 gange om måneden, altså hver anden uge og at afdelingsmøder finder sted ved behov.

I forhold til vores udfordring omkring hvad, hvordan og hvor meget, der skal evalueres, påbegyndte vi et arbejde med evaluering og dokumentation ud fra evalueringscirklen. Evalueringscirklen er et redskab fra EVA, der deler evalueringsprocessen ind i 3 trin.

1. Formål med evalueringen
2. Indsamling og dokumentation
3. Analyse og justering

Vi påbegyndte derfor et arbejde med at blive klogere på forskellige evalueringsmetoder. På tidligere personalemøder og stuemøder blev vi præsenteret for, og arbejdede med, forskellige evalueringsredskaber. Da der i Brøndby kommune er metodefrihed, har vi præsenteret og øvet os i forskellige metoder, for at der er frihed til at kunne anvende den, der giver bedst mening for den enkelte evalueringsproces. Bl.a. har vi arbejdet med *"Redskab til selvevaluering"* og *"Redskab til forankringsproces"*, *SMTTE modellen, tegn på læring og projektbeskrivelser*.

Processen var med til at udvikle og udvide vores 'Metode kommode' med de forskellige modeller, der har været anvendt.

Da vi efterfølgende har fået en del nye medarbejdere i huset, har vi valgt at vi vil genbesøge processen med at øve os i de forskellige metoder, som et led i at blive stærkere i alle 3 trin i evalueringscirklen.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Forældrebestyrelsen er løbende blevet orienteret og involveret i projekter, nye tiltag og særlige fokusområder i Strandbo. På bestyrelsesmøderne bliver disse tiltag drøftet og personalet/lederen orienterer omkring formål og eventuelle justeringer.

I forhold til vores overordnede principper har forældrebestyrelsen valgt at fortsætte med sidste års principper, som er:

1. Udeliv og natur
2. Kultur
3. Kost

1. Udeliv og natur har altid haft en høj prioritet i Strandbos hverdag. Det falder helt naturligt for både børn og voksne. Naturen omkring os og årstidernes skiften bliver ugentligt nærstuderet. Der bliver lavet bål, naturen bliver inddraget i eksperimenter og science er en hyppig brugt glose blandt børnehavebørnene. Disse tiltag skærper børnenes nysgerrighed og undren.

2. Kultur er et helt essentielt princip og en vigtig ting at dykke ned i sammen med børnene. Kultur er meget mere end "hvor kommer du fra?". Det rækker ind over værdier og handler dybest set om en forståelse og anerkendelse af, at vi er ens, selv når vi ikke er det – og det er i sidste ende med til at give vores børn flere værktøjer til at håndtere konflikter, både nu men bestemt også når de bliver større.

3. Kost er et princip, der primært har været fokus på i forhold til sundhed og kvalitet. Heldigvis er vi så privilegerede, at der i institutionen er en velfungerende madordning. Kosten bliver ligeledes tænkt ind i læreplanen i form af måltidssituationen som et læringsmiljø for både store som små børn. På stuerne er der tradition for at tale om og undersøge mad – her er madmodig et udtryk, der også bliver oplevet og drøftet jævnlige. Disse oplevelser stopper ikke blot ved børnenes madmod eller mangel på samme, men også i forståelsen for andre børns følelser omkring situationer, der for nogle kan føles ubehagelige og for andre helt naturlige. Ligeledes involveres de større børn fra tid til anden i selve madlavningen og mad over bål sker også med børnenes deltagelse.

Overordnet set er vi i forældrebestyrelsen af den opfattelse, at den styrkede pædagogiske læreplan er virkelig flot stykket sammen, det samme er evalueringen heraf. Den styrkede læreplan er et redskab, der i dens udformning, giver pædagogerne en brugbar værktøjskasse. Den er meget håndgribelig og fokuserer på væsentlige områder i dagligdagssituationer. Fokus på daglig observation giver anledning til pragmatiske ændringer efter behov. Et konkret eksempel fra forældrebestyrelsens side var et savn af/ønske om digital info om den pædagogiske hverdag – dette har

betydet, at det nu er skrevet ind i Strandbos "Aula anvendelses-strategi", at der skal være et skriv ud 1-3 gange om ugen pr. stue om dagens/ugens aktiviteter, fokus mm.

Det er utroligt positivt at se hvordan især den mere fastlagte og konkrete evalueringskultur, rent faktisk er med til at holde fokus på dagligdagssituationer, der kan justeres for at gøre hverdagen endnu bedre for både børn og medarbejdere. Den styrkede læreplan er nutidig, up to speed (også i forhold til hvordan man griber læring an, når børnene senere skal i skole), men næsten vigtigst af alt så er det en del af Strandbos DNA. Det er ikke blot fine ord og illustrerende figurer. Det er den måde, der faktisk arbejdes på i institutionen – en kæmpe ros til ledelsen og hele personalet for det.

Udarbejdet af forældrebestyrelsen

Det fremadrettede arbejde

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Tidlig indsats

Vi skal fortsat arbejde videre med at få implementeret og fastholdt vores nyerhvervet viden omkring Tidlig Indsats, herunder særligt i forbindelse med tilknytningens betydning i opstarten og i overgangene samt Mentaliseringsbegrebet. Det kræver, at vi løbende genbesøger begreberne og at vi fortsat italesætter det nye, vi har lært, for at det bliver en fast del af vores daglige virke. Det kan blandt andet ske på personalemøder og stuemøder, hvor vi opfrisker teori, drøfter hvor langt vi er kommet og arbejder med begreberne i grupper. Vi skal blandt andet genbesøge begrebet mentalisering og arbejde med begrebet i forhold til vores forældresamarbejde.

Det fremadrettede arbejde består også i, at udarbejde en velkomstfolder som nye forældre i huset vil få tilsendt, når de har fået tildelt plads i vores hus. Formålet med en velkomstfolder er, at vi kan fortælle kort om, hvem er vi, hvilke værdier vores hus hviler på og hvilke forventninger vi har til forældrene, men også hvad forældrene kan forvente af os. Velkomstfolderen ser vi som endnu et led i en tidlig indsats, fordi vi allerede her vil viderebringe viden omkring tilknytningsfasen og dens betydning for hvordan opstarten i både vuggestuen, men også i børnehaven, bliver. Derudover består det fremadrettede arbejde i at udarbejde en faglig standard for vores opstart af nye børn i vuggestuen og i børnehaven. En tilknytningsfase kan ikke standardiseres, men vi kan skrive en umiddelbar rettesnor for vores værdier og pædagogik omkring opstarten. Ydermere skal vi have opdateret vores faglige standard for sammenhængen mellem vuggestuen og børnehaven samt børnehaven og SFO/skolen.

I April 2023 var der 3 pædagoger på et opfølgende kursus omkring arbejdet med Sanser som tidlig indsats. Kurset omhandlede menneskets sansesystem og hvilken adfærd børn kan udvise ved udfordringer i deres sansesystem. Det fremadrettede arbejde her ligger i, at den nyerfærede viden skal bredes ud til resten af personalegruppen på et kommende personalemøde. Derudover skal der laves en mappe pr. stue med viden omkring de 4 nærsanser, viden omkring hvilken adfærd barnet udviser, når de har udfordringer med en af nærsanserne samt aktivitetsliste over hvordan den enkelte sans styrkes. Målet er, at man på stuerne benytter viden omkring sanserne i arbejdet med børn i udsatte positioner, for at blive klogere på om der kunne være udfordringer med sanserne.

Idræt, leg og bevægelse

Pædagogisk Idræt, leg og bevægelse skal implementeres mere bredt i huset end det er nu. Vi er alle bevidste om hvad pædagogisk idræt er, men vi mangler at få det implementeret i vores daglige arbejde samt i tilrettelæggelsen af aktiviteter. Vi skal alle prøve kræfter med aktivitetskemaerne ud fra de 4 fokusområder, at udføre aktiviteterne samt evaluere og justere på aktiviteterne.

På organisatorisk plan har vi aftalt at pædagogisk Idræt, leg og bevægelse skal tænkes ind i alle temaer og projekter i huset, så som i vores fordybelsesprojekt og på vores årlige kolonitur. Her skal der udfyldes aktivitetsskemaer med et af de 4 fokusområder som læringsmål.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Evalueringskultur

Som nævnt tidligere skal vi genbesøge forskellige dokumentationsmodeller, for at klæde alle på til at arbejde med evalueringscirkelns 3 trin, som skal sikre en systematisk evalueringskultur og særligt sikre indsamling og analyse af data og dokumentation.

Vi har nedsat en Læreplansgruppe, som siden den nye styrkede læreplan kom, har været faglige fyrtårne i forhold til implementeringen af læreplanen. I gruppen er det besluttet at næste skridt i forhold til arbejdet med evalueringskulturen er, at vi på et personalemøde skal gense filmen Evaluerende pædagogisk praksis fra EVA. For at skubbe processen i gang vil vi stuevis udfylde en evalueringsmodel efter eget ønske, der skal arbejdes videre med på stuerne. For at sikre, at der løbende bliver arbejdet med indsamling og analyse af data og dokumentation, er det tovholderens opgave at støtte og inspirere i afdelingerne.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Læringsmiljø og Science

Evalueringen af læreplanen 2018-2021 omhandlede vores arbejde med at blive klogere på begrebet Science og implementeringen heraf i vores daglige virke samt vores arbejde med at danne gode fysiske læringsmiljøer i Strandbo.

Det er vi kommet i mål med og arbejdet hviler nu mest på opretholdelse af læringsmiljøerne og de zoner vi har skabt samt på fortsat at tænke science ind som en naturlig del af vores pædagogiske arbejde. På baggrund af det ændres der i disse punkter i den nuværende læreplan, da dette arbejde fyldte en del i læreplanen 2021-2023.

Hjernen og Hjertet

Arbejdsredskabet Hjernen og Hjertet er blevet et fast arbejdsredskab i vores dagligdag, hvorfor vi har skrevet vores anvendelse af redskaberne ind i læreplanen.

Det gælder både anvendelsen af sprogtrappen, som har højnet vores systematiske arbejde med det enkelte barns sprogudvikling, men også dialogprofilen som har styrket vores forældresamarbejde og forældresamtaler.

Sammenhæng mellem Børnehave og SFO/Skole

Vi har på baggrund af vores arbejde med tidlig indsats valgt at ændre i afsnittet sammenhæng mellem børnehave og SFO/Skole. Vi har valgt at ændre afsnittets overskrift til *Sammenhænge* og herunder dele afsnittet op i 3 underafsnit; *Sammenhæng mellem hjem og vuggestue*, *Sammenhæng mellem vuggestue og børnehave samt Sammenhæng mellem børnehave og SFO/skole*.

Årsagen til ændringen er simpelthen, at vi manglede de andre vigtige sammenhænge i den styrkede pædagogiske læreplan. Vi tror på, at fundamentet for en god sammenhæng fra børnehave til SFO/skole allerede starter i opstarten i vuggestuen. For os i Strandbo har "indkøringen" i vuggestuen, og overgangen fra vuggestuen til børnehaven, altid været prioriteret højt, men med vores nye viden omkring tidlig indsats er vi blevet mere bevidste omkring vigtigheden i, at kommunikere ud hvorfor disse sammenhænge er vigtige både, til os selv som fagpersoner - men især

også til forældrene. Vi har valgt at skrive nogle overvejelser i den pædagogiske læreplan omkring vores begrebsskifte fra indkøring til tilknytningsfase, fordi vi mener, det er vigtigt, at forældre forstår, hvorfor vi prioriterer opstarten så højt, som vi gør og hvorfor vi gerne vil have, at vi tager den tid, som barnet har behov for - også i en travl hverdag.

Krop, sanser og bevægelse

Vi har på baggrund af denne evaluering ændret i læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse, fordi vi har fået andre redskaber til at arbejde med læreplanstemaet, så som de 4 fokusområder samt aktivitetsskemaet. Derudover har vi fået et øget fokus på aktiviteter, der indeholder pædagogisk idræt, leg og bevægelse.